

Delavec izhaja vsak petek
z datumom naslednjega
dna. — Naročnina za celo
leto K 32.—, za pol leta
K 16.—, za štiri leta K 8.—.
Posamezna številka 50 vin.
naročnina v inozemstvo
srazmerno več.
Pošiljave na uredništvo in
upravnništvo
Ljubljana, Šelunburgeva
ulica št. 6. II. nadstr.
Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi ne ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo
milimeter vrstica in si-
cer pri enkratni objav-
i po 80 vinarja, pri trikrat-
ni po 80 vinarja, pri šest-
kratni po 75 vin., pri celo-
letnih objavah po 70 vin.
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane mm vrstica
K 1.— Reklam. so poš-
tine proste. — Nefrankira-
na pisma se ne sprejemajo.

Naša bilanca.

Vsak trgovec, ki je količkal strokovnjaka, si dnevno beleži, koliko je nakupil in prodal, ter koliko je pri tem zaslužil. Iz teh dnevnih beležk napravi vsak mesec zaključek in ob koncu leta pa bilanco, to je pregled za celo leto, iz katerega razvidi, kako je gospodaril. Tak obračun dela vsak pameten in previden podjetnik in tovarnar.

Kakor pa trgovec, tovarnar in drugi podjetniki beležilo svojo konjunkturo, tako je neobhodno potrebno tudi, da ima delavec vedno pregled o svoji trgovini, kajti delavec ni nič drugega kakor trgovec. Trgovec prodaja svoje blago, delavec pa svojo delavno moč, ker se pa za delavca sedaj tudi leto konča in prične novo, je potreba, da napravi tudi on letni zaključek, svoj letni pregled, svojo bilanco, da bo na jasnem, kaj je v tem letu pridobil in kaj je izgubil. Račun delavca, si lahko mislimo, je enostaven, to je, iz njegovih številk pride vedno ničla, največkrat pa še primanjkljaj, deficit. Z drugimi besedami povedano, delavec ima manj oblačil in obuti, kakor je imel pred enim letom. To tedaj bi bila ena vrsta delavčeva toletna bilanca.

Tedaj, če je naša bilanca enaka ničli, nam je treba poiskati vzroke, ki so slaba kalkulacija delavcev! To slabo, nesposobno kalkulacijo, pa kapitalizem izrablja v svoj prid. Kapitalizem je v strnjelih vrstah nastopal proti delavcu, kapitalizem se medseboj ne prepira, kakor dela to delavstvo. Delavstvo si ima letošnje pretečeno leto zabeležiti v svojo pasivo ne samo v svojem domačem gospodinjstvu, primanjkljaj. Temveč, kar je še hujše, da je kapitalistu pokazal da je nesložno, da ne razume enotno korakati do svojega cilja, do socializma do osvoboditve.

Licitiralo se je, kdo da več! Tako so se vlagale spomenice raznim podjetjem, kdor pa je v spomenici več zahteval, za tem je masa drvela in tako je prišlo do razdora v proletarskih organizacijah, ter se za delavstvo ni moglo to doseči, kar bi se sicer bilo doseglo.

Danes po vojni so se gospodarske in socialne razmere precej spremenile, radi tega so tudi delavske zahteve drugačne kakor so bile pred vojno. Delavec se danes ne more zadovoljevati s par vinarji plače, danes hoče veliko več. Delavec noče biti več slepo orodje kapitalizma, on hoče vedeti, kako se dela, kako se njegovo delo upravlja, kam gre dobiček njegovega dela! Radi tega se je delavstvo pričelo bojevati za dosego tovarniške kontrole (nadzorstvo produkcije) in za ustanovitev tovarniških svetov. Drugo delavstvo na, ki ni zaposleno v tovarnah, si mora pa ustanoviti svoje zdruge, da s to organizacijo izloči tretjega, to je kapitalista, ki ni danes nič drugega

kakor posredovalec in plod pridnih delavskih rok se steka v njegove žepe.

Zavedni delavec je spoznal, da par vinarjev poviška njegove plače ne pomeni zanj ničesar, ker tistih par vinarjev, ki jih je pridobil s povišanjem njegove plače se stekajo zopet v žepe kapitalistov.

Kako tedaj naj delavec doseže vse to, če nima moči. Nato bi marsikdo odgovoril: saj delavec ima vendar vso moč v rokah, delavec je vendar tisti faktor, ki je vse vstvaril, kar vidimo pred svojimi očmi; da res je to! Ali delavec se tega ne zaveda in ker se tega ne zaveda, pač pa se tega zaveda kapitalizem, ki prav dobro ve, kaj je delavska sloga, delavsko edinstvo. Ker se pa kapitalizem tega prav dobro zaveda, skuša ob vsaki priliki delavsko složnost za vsako ceno rušiti. In to se je kapitalizmu ravno minulo leto imenitno posrečilo.

Važnost bilance za delavca pa ni samo v tem, da si napravi pregled čez celo leto o svojem imetju, temveč pregledati mora tudi svoje delovanje v organizaciji, ker strokovna organizacija je za delavca neke vrste podjetje, ki se mora zanj ravnato tako zavzeti, kakor podjetnik za svoje podjetje, ravnato tako mora delavec svojo strokovno organizacijo čuvati, kakor čuva fabrikant svoje podjetje. Ali je pa delavstvo pri nas to storilo? Ne! V preteklem letu se je v delavskih organizacijah ravno tako delalo, kakor dela mlad tovarnar, ki je po svojem očetu prevzel dobro idočo podjetje in ga na lahkomišeln način zapravlil.

Dokaz temu je: Ob porodu leta 1920. je delavstvo v Sloveniji imelo cvetoče enotne organizacije, ki si jih je pa pustilo od nepremišljenih ljudi razdvojiti, pri tem razcepljenju delavskih organizacij je vlekel dobiček kapitalizem, ker je zaradi kosanja izgubila organizacija ono moč, ki jo je delavstvo imelo. To tedaj je pasiva, ki si jo mora delavstvo beležiti v letošnjo bilanco!

Upajmo, da pričnemo v novem letu s pozitivnim delom. Če tudi bodo za delavstvo za enkrat manjši dobički, vendar jih bomo beležili v aktivu in ne v pasivu in s tem pridemo v tovarnah ne samo do kovaškega ognja, ne samo do strgarske klopi, ne samo do mizarskega orodja, ne samo do predilniškega solfaktorja, temveč tudi do vpogleda v tovarniško knjigo, da vidimo kako se upravlja delavska produkcija in koncem drugega leta bo naša bilanca ugodnejša.

Sodrugri na delo za enotnost delavskih organizacij.

Srečno novo leto!

Ig. M.

1921.

Leto 1920. je pri kraju. Delavstvo je tekom pretečenega v samostojni „svobodni“ Jugoslaviji živelo veliko slabše, kakor kdaj poprej. Mezdna gibanja so bila v vseh strokah in vseh panogah industrije in obrti, sicer neprenehoma na dnevnem redu, a navzlic temu plače in prejemki od daleč niso dosegli one višine, da bi njih vrednost odgovaljala vsaj približno predvojnim razmeram. Tudi tekom tega leta je draginja vedno naraščala vsemu, kar delavec zase in za svojo družino neobhodno potrebuje. Za takih okoliščin je bilo življenje delavstva, zlasti v Sloveniji pravcato životarjenje.

Nerazumevanje vlade potreb, ki jih terjajo življenje, je zakrivilo, da kaže letna bilanca namesto napredovanja nazadovanje. Industrija posebno v Sloveniji na celi črti ne le ne napreduje, ampak hira tako, da niti v stagnaciji ne more biti več govora. Da za takih okoliščin trpi delavstvo največ, je pač samoobsebi razumljivo. Posledice zgrešene trgovske, politične in carinske politike se kažejo najočitneje v naraščanju izseljevanja. Ljudstvo iz Slovenije se zopet trumoma podaja v Ameriko! In tako kakor je ob koncu leta gospodarska slika žalostna, tako je tudi žalostna na polju socialne zakonodaje.

Glede bolniškega zavarovanja se je proti koncu leta izvršila vsaj v toliko izprememba, da se je bolniščine sicer znatno povišalo, ki pa bolnemu delavcu tudi v povišan obliki še ne zadostuje. Vse gre grozno počasi naprej, tudi bolniško zavarovanje še ni definitivno rešeno.

Delavsko zavarovanje za slučaj nezgode je, od kar se je zrušila stara Avstrija, v Sloveniji v rokah posameznikov. Delavstvo, kateremu je to zavarovanje namenjeno, ni imelo doslej pri tem zavodu nobenih zastopnikov in vsled tega tudi nobene besede!

Delavska zbornica se nam obeta že bogve koliko časa, leto je preteklo, o delavski zbornici pa ni nikjer ne duha ne sluha!

O zavarovanju delavcev za starost se gospodi pri vladnih mizah niti ne sanja!

Kje so obratni sveti, ki bi jih tako nujno potrebovali in potom katerih naj bi delavstvo v podjetjih soodločevalo?

Za vse te in podobne stvari ne nahajamo nikakršnega smisla. Denar, po ljudstvu težko prisluženi, se meče v žrelo militarizmu, pod kojega pezo se šibi vse narodno gospodarstvo.

Veliko težkega in naporenega dela čaka delavstvo v prihodnjem letu.

Vprašanje zedinjenja strokovnih organizacij ne sme tvoriti ovire, radi katere bi pozabljali na najvitalnejše interese delavstva. Zedinjenje bo prišlo samo. Razmere v Srbiji, Bosni itd. se polagoma jasijo, že se kažejo konture treznega in premišljenega dela, tako, da

Širite list „Delavec“

je pričakovati vsvaritve solidnega temelja za skupno zgradbo strokovnih organizacij.

Naši kovinarji v tem oziru lahko služijo kot vzgled.

Da ostanemo sposobni za obrambo naših interesov, skušajmo naše strokovne organizacije primerno ojačiti. Enotne in močne strokovne organizacije nam bodo porok za uspešno delo v letu 1921.

Stavka rudarjev.

V tem trenutku, ko pišemo te vrstice stavka rudarjev v Zagorju, Trbovljah, Hrastniku in Kočevju še ni končana. Pač pa se vrše pri deželni vladi v Ljubljani pogajanja. O končnem izidu bomo poročali prihodnjič.

Razširjena seja strokovne komisije za Slovenijo, katera se je vršila dne 26. decembra 1920 je zoper nameravano militarizacijo stavkujočih rudarjev sklenila pri deželni vladi kakor tudi pri osrednji vladi v Beogradu vložiti oster protest.

Svarimo.

Zgodilo se je nekaj nečuvnega. Rudarji v premogokopih Trboveljske premogokopne družbe so stopili v stavko, da si izboljšajo svoj nad vse bedni položaj. In namesto, da bi vlada štela v tem boju gospodarsko šibkejšega, namesto, da bi se postavila na stran fizično izčrpanih rudarjev, je sklenila militarizacijo rudarjev! Rudarji naj bi torej potemtakem pod pritiskom vojaške discipline in pod komandam vojaških zapovednikov robotali Trboveljski premogokopni družbi za vsako ceno in pod vsakimi pogoji.

Marsičesar smo se v Jugoslaviji že navadili, marsikatero razočaranje smo že doživeli, toda tako brezobzirno teptanje najprimitivnejših pravic presega vse meje dopustnosti. Zaman iščemo v civiliziranih državah podobnega primera, kaj takega je mogoče doživeti le v „svobodni“ Jugoslaviji. Ali so gospodje v Beogradu, ko so sklepali ta satanski naklep tudi razmišljali o dalekosežnosti takega sklepa, ako se ga izvede? Mislimo da ne. Kajti, ako bi bili premislili, kaj delajo, bi jim bil zdrav razum moral veleovati, da militarizacija, ki jo pri vsaki priliki hočejo izvajati, mora sčasoma privedi vse narodno gospodarstvo do neizogibnega prevrata. Ali so gospodje pomislili, da bodo s takimi čini izivali tajne, podzemeljske sile, kojih delo bo učinkovalo na vse javno življenje kakor razjedajoča rakovina?

Stavka je legalno sredstvo, katerega ne more nihče nikomur zabraniti, temmanj pa prepovedati. Tudi država nima te pravice. Stavka je zadnje in skrajno sredstvo obupanih, katerim drugega ne preostaja. Zabranjevati ali prepovedati, oziroma s silo onemogočiti stavke, kakor se to namerava od strani belgrajske vlade, pomeni toliko kakor priznati gospodarsko močnejšemu neograničeno pravico izkoriščati gospodarsko slabega na in izročati gospodarsko šibkega na milost in nemilost gospodarsko na drugi strani. Dolžnost vlade je upoštevati položaj, ki je postal za delavstvo naravnost neznošen in posegati posredovalno v mezdne spore, ne pa siliti delavstvo na nelegalna tla.

Proti vnebovpijoči krivici, ki jo vlada namerava izvršiti potom militarizacije nad žrtvami Trboveljske premogokopne družbe, najodločnejše protestiramo ter obenem svarimo vse merodajne činitelje pred takimi eksperimenti.

Stavka rudarjev v Bosni.

Tudi v Bosni so dne 21. decembra 1920 stopili rudarji v stavko. Te stavke gotovo ni bilo treba, ako bi bosanska vlada bila na svojem mestu in ako bi ta vlada upoštevala, da je tudi rudar človek, ki ima poleg pravice do dela tudi pravico do življenja. Zahteve bosanskih rudarjev so bile zelo zmerne. Zahtevali so, da se jim temeljna plača ter dražnjska doklada poviša in sicer: Predelavcem, kopačem, nočnim kopačem, vozačem in sličnim kategorijam ter delavstvu železarne v Varešu za 30 odstotkov; delovodjem in učencem za 40 odstotkov, končno vsemu ostalemu pri rudniških podjetjih vposlenemu delavstvu za 45 odstotkov. Družinski prispevki naj bi se od 2 povišali na 4 krone.

To je bilo vse. Gotove stvari, ki so pri naraščajoči dražnji razumljive in povsem opravilne.

Ali namesto pogajanj in namesto preiskave bednega položaja rudarjev se je zgodil nezasišan škandal. Deželna vlada v Bosni je segla po naravnost bestialnem sredstvu. Poslala je v rudarske kraje vojaške oddelke, ki so na podlagi ukazov pometali rudarske družine z njihovim pohištvom vred sredi najhujše zime iz rudniških stanovanj!!!

Uboga rudarska para, v kolikor ni našla drugje podstrešja, kampira z družinami vred dan in noč pod milim nebom v snegu in mrazu, v božji naravi lačna in raztrgana ter bosa.

To je barbarstvo, ki mu ni para in kriči naravnost do neba do maščevanju.

S kongresa Zedinjenja Zveze Živilskih Delavcev.

(Konec.)

Ko je kongres sprejel resolucijo o akciji in taktiki, je vzel v pretres novo projektovani ustav in pravilnik, kateri so predložili sodrugi Bosanci. Ustav in pravilnik sta bila le neznatno izpremenjena. Toda pri prvi točki, ki bi imela določiti sedež Osrednjega odbora, se je razvilo živo in dolgo prerekanje, ki je trajalo celo dopoldne. Glede tega vprašanja so se mnenja razdelila. Sodrugi iz Hrvaške in Slavonije so predlagali za središče Zagreb, medtem ko so bili oni iz Srbije, Vojvodine in Bosne za Beograd. Slovenci, ki so se udeležili diskusije, so bili tudi za Zagreb, toda, ker niso imeli pooblastila za vzprejetje kongreskih odlokov, niso mogli glasovati.

Rešitev te točke je bila olajšana že vnaprej s sprejemom resolucije o zedinjenju in z izjavo dano od obeh strani, da delo zedinjenja ne bo odloženo radi katerikoli drugega vprašanja in torej tudi ne od rešitve te točke v eno ali drugo stran.

Po debati je kongres rešil s tajnim glasovanjem (listki), da naj bo centrala v Beogradu je glasovalo 16 sodrugov, za Zagreb pa je bilo oddano 15 glasov. Na ta način je bilo tudi to vprašanje povoljno rešeno.

Druge točke ustava in pravilnika so bile vzprejete hitreje in z neznatnimi spremembami.

Vprašanja: katere stroke pripadajo definitivno tej Zvezi, obnovitev internacionalnih stikov in sploh, kje se dotika zvezni interes z onim drugih zvez in celoga delavskega dvigovanja naj reši Obča Sindikalni kongres in so že v naprej, z ozirom na novo orijentacijo, dane potrebne instrukcije odposlancem.

Potem se je vršila volitev nove Zvezne Uprave, ki je takole sestavljena: predsednik: Franc Ajzenhamer (Beograd), podpredsednik: Mihailo Struzelg (Zagreb), tajniki: Milan Petrovič (Beograd), Blažek Djanič (Zagreb), blaginik: Milan Ničić (Beograd), odborniki: Miloš Nikolič (Beograd), Djuro Kralj (Sarajevo), Alojz Nikhazj (V. Bečkerek), Karl Zahari (Vršec), Petar Perišić (Beograd) in Jovo Sretenović (Tuzla, Bosna). Člani finančnega nadzorstva: predsednik: Rista Rušić (Beograd), tajnik: Djordje Kartarevič (Leskovac, Srbija). Členi: Pera Šurkič (Sarajevo), Fran Momirovič (Pančevo) in Steva Balagović (Karlovec, Hrvaška).

Dve mesti v Zvezni Upravi sta določeni od kongresa za sodruge delegate iz Slavonije, katere izbere tamošnji občni zbor.

H koncu kongresa so se delegati izrazili zelo zadovoljno o mirnem in stvarnem poteku kongresa, ter da zdaj ni nič več osamljenih pokrajinskih zvez, ni več dvojnih naziranj, ampak je edina centralizovana Zveza, katero upravljajo člani iz vseh pokrajin. V interesu proletarijata in za izvršitev vseh sklepov kongresa, so izrekli delegati gotovost, storiti vse, kar jim bo mogoče, da naša Zveza, zedinjena in močna, za boj pripravljena ne zaostane v občnem osvobodilnem boju proletarijata.

Ves čas trajanja kongresa so šli delegati drug drugemu na roke in disputovali brez jeze in trezno, kar dela temu kongresu čast in zagotavlja dober uspeh.

Živijo Zedinjenje Jugoslovanskih živilskih delavcev!

Živijo zedinjena zveza živilarjev!
Živela razredna borba proletarijata!

Resolucija.

Pod vtisom gospodarske krize, ki zna postati nevarna zlasti industrijskemu delavstvu je sklenila razširjena seja strokovne komisije za Slovenijo, katera se je vršila dne 26. decembra 1920 sklenila sledečo resolucijo, katera je bila predložena na kompetentna mesta. Resolucija se glasi:

Na razširjeni seji komisije strokovnih organizacij za Slovenijo zbrani zapupniki so razpravljali o položaju, v kojem se nahaja slovensko delavstvo in ugotavljajo:

1. Vsa slovenska, specialno pa kovinarska industrija se nahaja v težki krizi, ki ogroža eksistenco več tisoč slovenskih delavcev. V očigled temu resnemu položaju pozivljamo slovenski proletarijat, da ohrani svoje strokovne organizacije enotne in da stoji enotno in solidarno v borbo za obstanek.

2. Dveletno brezglavo gospodarstvo jugoslovanske buržuazije spravlja slovensko industrijo v vedno večji nered. Med tem ko naroča naša država svoje potrebščine v tujini, stoje tovarne v Sloveniji, ki so zmožne izvrševati enaka dela, brez posla in to v času, ko je obratovanje teh industrij radi spremembe trgovskih zvez in radi valutnih razmer vedno težje. Ako se to v najkrajšem času ne spremeni, je prisiljeno več največjih podjetij v Sloveniji ustaviti svoje obrate, s čimur zgubi več tisoč slovenskih delavcev svojo eksistenco.

3. Konferenca predlaga naj se skliče v najkrajšem času državna enketa, sestavljena iz zastopnikov prizadetega delavstva, prizadetih industrij in zastopnikov države, ki naj poskusi najti izhod iz te situacije.

Dokler se revizija teh razmer ne izvede, naj vlada v preprečitev odpusta delavcev ukrene vse potrebno. Strokovni komisiji in organizacijam se naroča, da takoj izdelajo potrebne spomenice.

Kovinarji v boju za golo življenje!

Več kovinarskih industrijalcev je napravilo sklep, da v prihodnjih tednih, ali znatno zmanjša ali pa celo popolnoma ustavijo obratovanje.

V kolikor smo dosedaj zbrali podatke, bo v prvem hipu zgubilo okroglo 4 tisoč kovinarjev svoj že itak borni zaslužek.

Po 6 letnem brezprimernem trpljenju bo naš kovinar postavljen na cesto, odpisan zadnjega sredstva za življenje. Od dosežane plače si nihče niti spodnjih hlač nabaviti ni mogel.

S krvavečim srcem je gledal na svoje bose in raztrgane otroke in ženo.

Samo nada, da se položaj kmalu zboljša ga je obdrževala delazmožnega.

Sedaj je tudi ta nada odpadla in pogled se upira v bodočnost, od katere ni upati ničesar razun gorja.

Kdo je temu kriv

bo vprašal marsikdo, ki ve kaj to pomeni. Vsestransko točnega odgovora v enem samem članku seveda ni mogoče napisati, vendar se bo tudi iz male sličice lahko razvidelo, da so zakrivali ta zločin nad slovenskim ljudstvom tisti, ki bi morali biti največ zainteresirani na tem, da bi bilo drugače. Jeklarna v Guštanju je slovela po celem svetu kod najboljša tvornica jekla. V njej bi se dalo izdelovati tudi posamezne dele za lokomotive in vagona. Dočim naroča vlada vagona in stroje izven države na Madžarskem in Nem. Avstriji, vegetira tovarna v brezdelju. Tudi ako bi se nove stroje in vagona radi nujnosti ali vsled kake državne pogodbe moralo naročiti izven države, bi se vsaj dele teli lahko naročalo v tej tovarni, kateri bi bili potrebni za reparaturo starih vagonov in lokomotiv. **Popravka potrebnih je v državi kakih 5 tisoč vagonov in čez tisoč lokomotiv.** Tovarna na Dobravi bi se dala z malimi stroški preurediti za izdelavo novih vagonov. Torej dela bi se našlo, ako bi bilo le nekoliko volje in pameti. Isto je z drugimi tovarnimi.

Ali mesto da bi tisti, ki so v to poklicani skrbeli, da to kar je, obstane, in se razširi, so pa z direktno otročjimi naredbami zmešnjavo še povečali.

Industrijalci sami pa s prekrižanimi rokami čakajo, kedaj bo država popolnoma prepovedala vsak uvoz konkurenčnih izdelkov, ter odpravila vso izvozno carino.

Zahteve, katere imajo v tem pogledu so take, kakor da so vse države okoli nas same jugoslovanske kolonije, katerim se lahko kar kratko diktira smer njihove gospodarske politike.

Človek bi pričakoval, da bo zveza industrijalcev napravila kake predloge, da bo znala svoje interese pri kompetentnih ministrstvih zastopati.

Zadnja anketa na deželni vladi je pokazala, da pravzaprav še sami ne vedo kaj hočejo, ter da so se organizirali samo za to, da iztisnejo še kako kapljo krvi iz že itak malokrvnega delavstva.

Da bi se položaj v doglednem času zboljšal, skoro ni pričakovati. S slepoto udarjeni državniki in industrijci bodo sicer pogrešali profite, ako se tovarne za pro, vendar upajo, da bodo z lahkoto

zlomili odporno silo delavstva, od cesar si obetajo kasneje čim večji ugodnosti. Ne pomislijo, da bo delavstvo primorano iskat kruha drugje, ter da bo kasneje primanjkovalo kvalificiranih delavcev, katerih nimamo baš v izobilju.

Ako pa mislijo, da se bo dalo še kedaj delati z neorganiziranimi kovinarji, se pa v svojih računih temeljito motijo. Na celem svetu ne najdejo kovinarjev, ki bi ne bili organizirani pri internacionalni Zvezi kovinarjev in brez samoponiževanja lahko trdim, da so skoro povsod še zavednejši kakor naši, če ravno smo tudi na našo organizacijo lahko ponosni.

Iz te majhne in pomanjkljive sličice lahko sodrugi kovinarji razvidijo, da imamo opraviti z ignorantnim nasprotnikom. Nkogar nj, ki bi skušal vsaj v javnem interesu zmanjšati zlo. Navezani smo sami nase in na našo organizacijo.

Silni udarec, ki nam je namenjen, bo zahteval žrtev, vendar bomo združeni izbojevali tudi ta defenzivni boj.

Samo na nas je, če bomo zmožni preiti v ofenzivo takrat, ko se bo nasprotnik prepričal, da se kovinarje tudi

z lahkoto ne vrže med neorganiziran lumpenproletariat.

Po tem naporu, ki ga dela kapitalist, presodite, kakšne važnosti je za vas vaša organizacija. Tisti, ki še dosedaj niste storili svojih dolžnosti do organizacije, vedite da je organizacija taka kakršno je članstvo.

Kovinarji! — v silnem boju, ki nas čaka moramo biti edini in slezni! Poučite tiste, ki zabavljajo kakšna je situacija, ki prihaja. Ako pa o kom sumite, da je odposlan od zunaj, da seie razdor v organizaciji, temu morate brezobzirno onemogočiti ludeževu delo.

Organizacija in brezpogojna disciplina nas bo spasila, pamet nam bo pa pokazala pot do boljših časov.

F. Sk.

Naša jeklarska industrija.

Kakor vse druge panoge naše industrije, je prizadeta po sedanjih krizi tudi jeklarska industrija. Vsled trajno visokih cen sirovin, vsled visokih premogovnih cen in železniških tarifov in vsled občutnih novih davčnih bremen, kažejo produkcijski stroški domače jeklarske industrije vedno še naraščajočo tendenco, dočim je postalo inozemsko, zlasti avstrijsko jeklo za naš trg, vsled rapidnega padanja avstrijske krone cenejše. Cene avstrijskega jeklarniškega kartela so na primer sedaj za 40 do 50 odstotkov nižje, nego cene domače industrije. Zaščitne carine ni, izvoz je otežkočen, domači trg pa daje prednost nizozemskemu jeklu. Tudi naročila javnih podjetij, kakor n. pr. železnice se oddajajo inozemski industriji, dasiravno bi se mnogo železniških potrebščin lahko izdelovalo v naših tvornicah; isto velja o naročilih za vojne potrebščine. Poleg navedenih težkoč vpliva na domačo fabrikacijo tudi uporaba trboveljskega premoga, ki vsebuje preveč žvepla.

Ker se je naša jeklarska industrija v marsičem zelo naglo prilagodila potrebam notranjega trga in ker je ta panoga zelo važen činitelj v industriji vsake države bi bilo nujno potrebno, da bi gospodarska politika države v vsakem pogledu upoštevala domačo jeklarsko industrijo, ki bi lahko stalno krila vso domačo potrebo in poleg tega tudi še izvažala v inozemstvo.

Jeklarska industrija zahteva zlasti kompenzacijsko zamenjavo trboveljskega

premoga za čistejši inozemski premog in v obče pospeševanje domače industrije z naročili javnih podjetij in države, z železniško tarifno politiko in z zagotovitvijo zadostne množine kvalitetnega sirovega železa pri sklepanju trgovinskih pogodb z inozemstvom. Vsekakor bo le v interesu našega narodnega gospodarstva, ako se domača jeklarska industrija ohrani in zopet dvigne na prejšnji nivo in ako se zagotovi eksistenca našemu jeklarniškem delavstvu.

Za eksploatacijo falske elektrike.

Te dni se je vršilo v Varaždinu zborovanje interesentov falske centrale. Na seji je bilo sklenjeno, da se osnuje sindikat, oziroma delniško društvo z glavnico 25 milijonov kron, ki bo eksploatiralo energijo imenovane elektrarne. Polovico kapitala bo dala centrala sama, ostalo pa interesirane občine varaždinskega, prekmurskega, medjimurskega, mariborskega, celjskega, slovenjebistriškega in ptujskega okraja. Kmetje bodo dobivali 25 svečno razsvetljavo za 50 K letno, za pogon gospodarskih strojev po 1000 K za konjsko silo letno, obrtniki za svoja podjetja po 6000 K, industrijska podjetja 7000 K. Načrt električnega omrežja je izdelala neka graška tvrdka.

Organizacija poštnih in brzojavnih nameščencev za Slovenijo v Mariboru.

Delavsko gibanje se širi. Čisto naravna posledica je to, ki izvira iz naraščajočega kapitalizma in pomnoženja proletarskih mas. Dolgo časa je veljalo načelo, da državni uslužbenci ne spadajo v kategorijo delavcev. Razmere časa pa so vendar pripelale tako daleč, da so tudi državni nastavlenci uvideli, da so tudi oni na istem stališču v buržoazni državi kot delavec v fabriki.

Železničariji so dali zgled kako je treba začeti z organiziranjem. — Vsaka stroka mora varovati svoje interese.

Po vojni so se v Jugoslaviji razmnožile strokovne organizacije vsepovsod: vsaka stroka zase in vse skupaj. Le o poštnih uslužbencih ni bilo čuti nič, vendar enkrat so gospodje uradniki menda na mig od zgoraj napravili neko »državotvorno« organizacijo. Kakšna je bila ta organizacija lahko vsak uvidi če bi hotel videti delo, ki ga je napravila, da na niti bila v zaščito nižjim uslužbencem, poduradnikom in slugam je razvidno iz šikaniranja, ki so ga ravno uradniki na »nižjih« uslužbencih izvajali. Organizacija ni nikdar in nikjer odgovarjala namenu organizacije sploh. — Ubože poštni pare, na so znale da so zapostavljane, da se zanje nihče ne zmeni, uvidele so da je treba iti na delo za njih bodočnost.

Po zgledu svetovno organiziranega proletariata so se prišli v Mariboru misli ustanoviti organizacije nižji poštni uslužbenci. Po nekaj tednih priprave se je vršil v nedeljo dne 12. decembra ustanovni občni zbor, ki je sklenil ustanoviti »Osrednje društvo poštnih in brzojavnih nameščencev za Slovenijo v Mariboru«, ki si je postavilo za nalogo organizacijo v Sloveniji vpostaviti, naiti zveze z jugom, ustanoviti mogočno organizacijo poštnih uslužbencev za Jugoslavijo po zeledu železničarjev in tako stopiti v vrste mednarodno organiziranega proletariata.

Odbor, ki je prevzel težko nalogo, si je tega v svesti, upa da bo našel njegov poziv odmeva po celi Sloveniji in Jugoslaviji. Zaupajoči v zmago dela in pravice nad krivico, pozivljamo tovariše poštne nameščence da naj takoj po vseh krajih gredo na delo in naj za nadaljne informacije pišejo na:

»Društvo poštnih in brzotavnih nameščencev za Slovenijo v Mariboru«. Poštni predal 22. Hitro na delo in naprej v boj za naše pravice!

Amsterdam in Moskva.

Na mednarodnem kongresu strokovnih zvez v Londonu so govorili tudi o neprestanih izzivanih in napadih tretjeinternacionalcev na amsterdamske organizacije in te posebna komisija sestavila odlok, ki ga podajamo tukaj okrajšanega: 1. Izredni kongres mednarodne zveze strokovnih organizacij v Londonu, kjer je zastopanih 18 dežel s skupno 26 milijoni organiziranih delavcev, ne smatra tretjeinternacionalnih napadov in blatenle amsterdamske zveze strokovnih organizacij kot izraz mnenja prostih in civiliziranih ljudi. 2. Kongres ugotavlja, da vsebuje nainovejši manifest III. internacionalce, ki nosi podpise Lenina, Zinovjeva, Radeka, Bele Kuma, dalje Tomskega, Logovskega itd., kateri nasproti dejstvu trdijo da zastopajo neko mednarodno zvezo strokovnih organizacij, da vsebuje ta manifest voino napoved amsterdamski zvezi v stavku, da bo sindikalna moskovska internacionalna zlomila »rumeno« amsterdamsko. 3. Kongres je mnenja, da ne izhajajo napadi iz vrst ruskega proletariata. 4. Moskovska voina napoved ne kaže nič drugega kot popolno neznanje glede sestave amsterdamske zveze ali pa nesrečno željo, da se strokovne organizacije vseh dežel uničijo. 5. Amsterdamska zveza daje vsem v svojih vrstah stoečim organizacijam avtonomijo in svobodo gibanja. — Zahteva pa se, da vsem izven stoečim organizacijam odreče pomoč. 6. Kongres spominja na to, da je ravno amsterdamska internacionalna nastopila proti vladam, ki so hotele uničiti svobodoljubno gibanje narodov (Zato pa danes žanje »voine napovedi« s strani komunističnih šarlatanov vsega sveta, kateri se bojkota proti Poljski in Madžarski skoro niso udeleževali!) — 7. Kongres pozivlja slednjič svetovni proletarijat, da se združi v vrstah amsterdamske zveze ker le s slogom bo moč doopolniti vse revolucionarne namere socializma. — Ta resolucija je bila sprejeta z vsemi glasovi razven norveških. Italijani so neodločni. Dobro je, da so ruski gospodi, ki v svojem občevanju z buržuskiimi vladarji ne poznajo groženi in blatenja kakor nasproti socialističnemu proletariatu, povedali to, kar li gre!

Iz strokovne organizacije.

Kovinarji ljubljanske podružnice, pozor! Vsi člani se naprošajo, da oddajo svoje članske legitimacije, najpozneje do 6. januarja 1921 v društvenem prostoru in sicer v svrhu glavne kontrole. Odbor.

Podružnica stavbiniških delavcev v Celju poslujše vsako nedeljo v društvenem lokalu pri g. Zavodnik, Prešernova ulica (poprej pri Engelwirthi.)

Podružnica lesnih delavcev Celje, priredi v nedeljo 9. januarja veselico s plesom pri gostilni Jugoslovan v Gaberjih. Čisti dohodek je namenjen za ustanovitev »Delavskega doma«. — Odbor.

Dopisi.

Zidanmost. — Tukajšnja podružnica osrednjega društva kem. del. je imela v nedeljo dne 12. dec. pri Mozerju svoj redni občni zbor. Predvsem je predsednik sodr. Iloš konstatiral sklepčnost obč. zbora, nato so sledila poročila posameznih funkcionarjev, katera so bila v splošno zadovoljnost na znanje vzeta. Strokovno komisijo celisko je zastopal sodrug Hrastnik, kateri je dal v svojem jedrnatem govoru jasno sliko o sedanjem položaju delavstva ter o nakanah kapitalizma. Spodbujal je delavstvo na solidarnost in enotno delo, kaiti le takrat bo veljalo kot močan faktor v razrednem boju. Nato se je volil odbor sedanih funkcionarjev, kateri je sicer nerad prevzel te važne posle, vendar je na splošno želio udeležencev stari odbor prevzel zopet posle podružnice z obljubo, da gre z novo energijo na delo za kulturno delo.

Prireditve.

Maribor. Občni zbor podružnice osrednjega društva lesnih delavcev se vrši v nedeljo, dne 9. januarja 1921 v društvenih prostorih gostilne »Pri zlatem konju«. Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora točno in zanesljivo udeleže. — Za odbor Josip Fras, tajnik.

Zahvala. Za naklonjeno podporo za časa naše bolezni se našim tovarišem iskreno zahvaljujemo. Kanže Jakob, Švah Franc, Sterkuž Luka, Kališnikova in Prašnik Franc, vsi na Lešah pri Prevaljah.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Sodrug! Delavke in delavci, pazite na svoje organizacije, zakaj, še hujši boji nas čakajo!

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	11—1/11	1/11	Turjaški trg št. 4, v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	10—1/11	1/11	Turjaški trg št. 4. Prašnikova ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	11—1/11	1/11	Šiškovska ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	8—9	1—3	Turjaški trg št. 4. Poljanska cesta 18.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglediti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglednico): brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj, do 1. popoldne. S pritožbami se je obratiti do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Sodrug!

Zadružniki!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!!

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon Interurban št. 178.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%. Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelj se obveže, da dvigne zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2%. Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zaloga, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Slovenijo, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincih pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sočna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Viš); v Trzinu na Goranjskem; na Savi (obč. Jesenice) na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Ferjanu); Koroška Bela-Javornik; Borovnica; Radevičica Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Mežica, Crna I., Crna II., Pliberk; Maribor; Litija; St. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Krže pri Trzinu Sv. Ana pri Trzinu; Gorje pri Bledu; Štore pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaska Slatina; Radeče-Zidanmost; Poljane.

Še podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Slovenijo, ki je v Ljubljani Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštne položnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljke pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.